

ØKONOMIBLIKK

COWBOY OG INDIANER: Jeff Horinek, medlem av The Cowboys and Indian Alliance, en gruppe lokale ranchere, bønder og etniske ledere, deltok i en protest foran Kongressen mot oljeledningen Keystone XL, denne uken.

FOTO: GARY CAMERON, REUTERS

Like barn leker best?

Flinke elever i India ble ikke dårligere på skolen av å få svakere elever i klassen. Derimot ble de mindre diskriminerende.

ØKONOMI PÅ TORSDAG

I OSLO OG BERGEN finnes det skoler hvor nesten alle elevene har innvandrerbakgrunn. På andre skoler har de fleste elevene velstående foreldre. Noen skoler har klar overvekt av gutter, andre av jenter. Noen skoler er fulle av elever med gode akademiske ferdigheter mens andre skoler har elever med helt andre typer ferdigheter.

En generell tendens er at klassene ofte er sammensatt av barn med relativt lik bakgrunn. Er det slik at like barn leker best?

INNTAKET TIL barne- og ungdomsskolen i Norge baseres på skolekretser. I den grad foreldre ønsker å påvirke hvilken skole barnet skal gå på, gjør de det først og fremst gjennom hvor de bosetter seg.

I større byer der en stor og sammensatt befolkning har en tendens til å bosette seg nær-

mest dem de ligner mest på, ser man tegn til segregering; barn fra lik bakgrunn ender opp på samme skole. I mindre byer er denne typen segregering ofte ikke praktisk mulig. Politikere i Oslo har tatt til orde for å busse elever fra østkanten av Oslo til skoler på vestkanten for å motvirke tendensen til at noen skoler nesten bare har elever med innvandrerbakgrunn.

PÅ VIDeregående skole er inntaksreglene annerledes. Skoler og linjer har karaktergrenser og noen kommuner praktiserer fritt skolevalg mens andre baserer inntaket på skolekretser.

I Bergen gikk man fra inntak basert på skolekretser til fritt skolevalg i 2005. Når vi ser på sammensettingen på ulike skoler i Bergen etter reformen, ble de mer «segregerte». De mest populære skolene i sentrum fikk kun elever med veldig gode karakterer fra ungdomsskolen og mange flere jenter enn før. Mye tyder derfor på at fritt skolevalg ikke er løsningen hvis man ønsker mer sammensatte klasser, ettersom et slikt system snarere gir enda mer rom for å søke seg mot de som er like en selv.

MEN KANSKJE det er bra at man velger de som er mer lik en selv? Det er mange teorier på hvorfor vi burde samle for eksempel de med likt nivå på akademiske evner i samme klasser; det kan skape mer ro og orden, lærere kan bedre tilpasse undervisningen og de flinkeste får mer utbytte av å ha flinke elever rundt seg.

På den andre siden kan det være en kostnad ved å leve lenge i en slik lukket boble; man blir ikke eksponert for andre kulturer, sosiale klasser, eller elever med andre typer ferdigheter.

MENS VI FORTSATT trenger forskning på dette i Norge, kan vi lære av studier fra andre land.

En veldig interessant studie kommer fra India. Økonomen Gautam Rao fra University of California, Berkeley, har sett på effektene av mer sammensatte klasser i India. En reform i Delhi førte til at noen skoler måtte ta inn flere fattige elever enn de

tidligere hadde gjort. Rao sammenligner hvordan det går med elever på disse skolene før og etter reformen med elever på andre skoler som ikke møtte det samme kravet. Han fanger da opp effekten på de rikere elevene av å få flere fattige elever i klassen.

Rao ser på en rekke ulike effekter av reformen. Det første er om de rikeste (de er også de flinkeste) elevene gjorde det dårligere da flere fattige kom inn i klassen. Det viser seg at de rike hadde en svak nedgang i engelskkarakteren, men ikke i matte eller hindi og man konkluderer med at reformen hadde veldig liten effekt på akademiske utfall.

DERIMOT FINNER de store effekter på områder som generøsitet og diskriminering mot fattige. Blant annet er rike barn mer tilbøyelige til å bli med på felles dugnad for å samle inn penger til fattige etter at de har fått flere

fattige i klassen sin. Elevene har også større tilbøyelighet til å dele goder etter reformen og i tillegg diskrimineres de fattige i mindre grad.

India har åpenbart en veldig annerledes kultur enn Norge, så vi trenger å evaluere fritt skolevalg i Norge med lignende metoder om vi ønsker å trekke konklusjoner også for våre forhold.

Raos studie konkluderer med at flinke elever ikke blir dårligere på skolen av å få svakere elever i klassen – det gjør dem i stedet mer generøse og mindre diskriminerende mot dem som er ulik en selv. Hvis dette stemmer også i Norge, burde vi omfavne mer blanding av elever med ulik bakgrunn i den norske skolen.

I et slikt lys framstår tiltak som bussing av elever mellom ulike skolekretser og mindre frie skolevalg som god politikk.

Inga Lise L. Moldestad

Ola Grytten

Janne Vangen

Hallgeir Isdahl

Katrine Løken

Thorstein Selvik